

Z gospodarskega stališča

Program za vojno produkcijo je trikrat večji radi pomanjkanja materiala, kot je bil to fakt še pred enim letom. Zdaj je dovolj aluminija, da zadostuje vsem potrebam.

Kar je zdaj največji problem pri vojnem programu je pomanjkanje lesa za papirno industrijo. To pa ne toliko radi tega, da bi primanjkovalo časopisnega papirja, kot bo primanjkovalo papirnatih zavojev, v katerih pošiljajo na fronte municijo in druge potrebščine. V Zd. državi je zdaj potrebnih 60,000 let, da bi seki ta les.

Vladni urad za civilne potrebe ne obeta nič dobrega. Urad pravi, da če bi bila vojna končana jutri, da bi civilno prebivalstvo vseeno ne imelo dovolj potrebščin, kot so tekstilni izdelki in usnje. To razlagajo s tem, da bo treba najprej obleči vojakov, kjer bo vzelo najmanj pet mesecev, predno bi mogla dostaviti evropska industrija. V tem času bodo morale Zedinjene države zalagati evropske naravnosti s temi potrebščinami. Na nekakšna so že polna obleke drugih potrebščin, kar bo šlo v Evropo, čim pade Nemci.

Urad za kontrolo cen pravi, da vedno večje pritožbe zaradi rasti cen, ali nerodnega ravnanja pri izvrševanju vladnih odredb. Tako je bilo, recimo, v avgustu 1942, ko je bilo, recimo, 12,000 pritožb, v avgustu 1943 pa 66,000. Najprej so se pritožbe radi previsokih cen, zdaj pa že pridružili skoro vsi.

Vlada ima pred seboj resen problem, da ne bo samo odrejevala racioniranja živil, ampak tudi gledala na to, da bodo živila dostopna tako, da bodo dosegla cene, ki so pravične.

V letu 1944 bo v Ameriki največja industrija za zgradbo letal. Pravijo, da bo zgradila za milijonov dolarjev produktov. V letu 1944 bo 1,300,000 delavcev, ki bodo zaslužili 4 milijone dolarjev. Toda po vojni bo pa ta industrija zelo padla, zato bo morala gledati, da bo začela izdelovati druge produkte.

Bojlo bodočnost pa ima po vojni artna industrija, ker bo ob vojni vojne primanjkovalo najmanj 8,000,000 novih avtov. Vojna industrija pričakuje, da bo vojni zaposlila 700,000 delavcev, dočim jih je pred vojno bilo 400,000.

Vojni napor se bliža svojemu vrhuncu in prav lahko pričakuje, da bo vlada mobilizirala vse delovno silo, da bo zadovoljila zahtevam industrije. Artilerija in mornarica zahtevata proizvodnjo vojnega materiala in za to bo potreba daljšega delovnega dneva, kar pomeni, da se danes še pri nevažnem.

Angleži so torpedirali bojno ladjo Tirpitz

Male angleške podmornice so se splazile v norveški fjord, kjer je usidrana nemška bojna ladja ter spustile vanjo torpede.

London, 11. okt. — Tukaj se zatrjuje, da so angleške podmornice, posebno majhnega tipa, torpedirale in poškodovale največjo nemško bojno ladjo Tirpitz, ki ima 35,000 ton prostornine. Ta drzni čin so izvedle angleške podmornice v fjordu (morski zajedi) Alten v severni Norveški, kjer se skriva nemška bojna flotila, med njo tudi Tirpitz. Poročila zagotavljajo, da so torpedi zadeli ladjo pod površino in jo skoro gotovo težko poškodovali.

Predsednik priporoča, da bi smeli Kitajci poslati državljani

Washington. — Predsednik Roosevelt je poslal na kongres priporočilo, da bi se odpravilo postavbo iz leta 1882, ki preprečuje naseljenim Kitajcem postati ameriški državljani. Tako postavba bi bila ob tem času zelo važna, trdi Mr. Roosevelt, ker bi ubila japonsko propagando, da je Amerika proti kitajskemu narodu.

Ako bo kongres sprejel to postavbo, bo smelo priti v Zd. države letno 105 Kitajcev pod kvoto in bi lahko postali ameriški državljani, kot ljudje vsake druge narodnosti. Tudi oni kitajski državljani, ki se zdaj nahajajo v Zd. državah, bi po novi postavbi lahko dobili ameriško državljanstvo.

"S tem bi pokazali, da ne smatramo Kitajcev za zaveznike samo zdaj v vojni, ampak tudi potem v miru," trdi predsednik.

Poslanci so odobrili ljudem kredit od plačane 'davka zmage'

Washington. — Poslanska zbornica je odobrila in poslala v senat predlog, glasom katerega bi dobili davkoplačevalci, ki so letos plačali 5% victory davka, kredit od 25 do 40% pri davkih prihodnjega marca. Kredit bi dobile samo one osebe, ki bi dokazale, da so kupile vojne bonde, plačala premije na zavarovalnico in plačale razne dolgeve.

Najprej se je mislilo, da bi se povrnilo denar za victory davke šele po vojni, toda poslanska zbornica zahteva, naj bi se del tega davka povrnil že pri prihodnjem plačilu davka.

Samske osebe bi dobile 25% kredita za vplačan victory davke, oženjene pa 40%, in 2% za vsakega odvisnega otroka. Toda kredit ne sme presegati vsote \$1,000.

Mestni delavci naj vzamejo še druga dela, pravi župan

Ker primanjkuje v clevelandski industriji delavcev, bo apeliral župan Lausche na 9,000 mestnih uslužbencev, vključno policije in požarne brambe, naj grejo delat tudi v tovarne za delni čas.

Demokratska seja

Nocoj ob osmih bo seja Slovenskega demokratskega kluba iz Euclida. Seja bo v Slovenskem društvenem domu na Reher Ave. Po seji bo prijetna domača zabava. Članstvo je prošeno, da se udeleži v velikem številu.

Za pomoč Lauschetovi volivni kampanji!

Cenjeni rojaki naj razumejo, da tega ne pišemo po naročilu župana Lauscheta, ampak pišemo iz svojega lastnega nagiba. Vidimo namreč, da izvolitev župana Lauscheta ne bo tako lahka, kot si kdo predstavlja, pač pa bo treba napeti vse sile za njegovo ponovno izvolitev. Na delu so namreč mogočne sile, ki bodo dale denar in čas, da bi porazile našega župana.

Zato moramo pa tudi mi storiti od svoje strani vse, da mu priborimo ponovno izvolitev, saj moramo vsi priznati, da je Frank Lausche res dober župan, ki gotovo zasluži ponovno izvolitev.

Pomagamo mu lahko nekoliko s tem, če prispevamo v denarju za njegovo kampanjo. Vsak naj bi dal, kolikor pač more. Kdor pošlje ček ali Money Order, naj ga naslovi na "Lausche for Mayor Committee" ter pošlje na naslov: John E. Lokar, Secretary, 801 NBC Building, Cleveland 14, O. Vsak cent, ki bo poslan na glavni urad kampanje, bo porabljen izrecno samo za Lauschetovo kampanjo. Vsak bo dobil iz gl. urada tudi pobornico in zahvalo za poslani prispevek.

Amerikanci prodirajo nevzdržema proti Rimu

Alžir, 11. okt. — Ameriška 5. armada se je pomaknila za 13 milj naprej pri stratezičnem mestu Benevento ter prodira zdaj proti prelazom v Apeninih, kjer vodijo ceste proti Rimu.

Ob reki Volturno je začelo ameriško topništvo mečati nemške pozicije onkraj reke ter s tem pripravila prehod pehoti in tankom. Ameriške patrulje so že v močnem številu onkraj reke.

Od vzhoda sem pa prodira angleška 8. armada, da skupno z ameriško udari na Rim. Narasla reka Volturno je zmečala obrežje, da so mogli Amerikanci le z največjim naporom izvreči topove iz blata.

Kupujte vojne bonde!

Na kratkem dopustu je bil John Tanko, sin Mr. in Mrs. John Tanko iz 19600 Arrowhead Ave. Takoj po prihodu nazaj v taborišče je pa brzojavil staršem, da je bil povišan v korporala. Čestitamo! Ako mu želi kdaj njegov prijatelj pisati, je tukaj njegov naslov: Cpl. John F. Tanko, 35054737, Co. "A", 65th Med. Tgr. Bn. 2nd Platoon, Camp Barkeley, Texas.

Njegov brat Frank služi pa pri letalskem koru. Premješčen je bil iz Miami Beach, Florida v Iowa, kjer pohaja v kolegij. Njegov naslov je: A/S Frank J. Tanko, 35066925, 80th College Tgr. Detach. Class 43, Sqd. "D", I. S. T. C. Cedar Falls, Iowa.

Od neke iz južnega Pacifika naroča pozdrave vsem prijateljem in znancem tehnični narednik Louis J. Kokely. Louis redno pošilja pisma in kable svoji soprogi Amaliji, 4352 E. 77. St., katere deklško ime je bilo Sadar, s katero je poročen že dve leti. Pred poroko je živel pri svoji sestri Mrs. Tony Boštjančič, Louis služi pri 37. diviziji in je bil najprej v taborišču Shelby, Miss. Soproga pomaga k vojnemu naporu dežele s tem, da pridno dela v Cleveland Twist Drill Co. in kupuje vojne bonde. Louis se priporoča prijateljem za kako

Jugoslovanski patrioti so okupirali otok Čres pri Reki

London, 11. okt. — Jugoslovanska osvobodilna armada je okupirala važen otok Čres, ki dominira vhod v Reko ter vso severno dalmatinsko obalo, sivo verno od Zadra.

Dalje poroča glavni stan partizanov preko Moskve, da so partizani zasedli tri mesta v Slavoniji, Sloveniji in vzhodni Bosni ter da imajo zasedene vse višine okrog Trsta.

Radijska postaja "Svobodna Jugoslavija," ki se nahaja v Moskvi, poroča, da so hrvaške čete okupirale Cacen na progi Zagreb-Vinkovci. Dalje poročajo, da so okupirali Bijeljino, 75 milj južno od Vinkovcev ter Kamnico blizu Brečice (?) v Sloveniji. (Kateri kraj v Sloveniji bi bil to, ne moremo razumeti; op. ured.)

Kampanja za nabiranje milodarov v pomoč revni domovini, lepo napreduje

Joseph Okorn, blaginjak družnice št. 2 (JPO) sporoča, da so pokazali že prvi dnevi pobiranja prostih doneskov po naselbinah za staro domovino lepe uspehe. Nekatere požrtvovalne rojakinje, ki obiskujejo naše družine po domovih, že izročajo nabrane darove in sicer:

Mrs. Jennie Skuk ter Mrs. Josephine Jeglich, ki nabirata po Bonna, Edna, Bayliss in Shade Ave., sta prinesli že v četrtek in petek zvečer \$111.00. V mnogih hišah nista dobili ljudi doma, ker delajo. Ako hoče kateri teh darovati, naj sporoči njima ali pa blaginjniku.

Mrs. Tekauc in Mrs. Pristov sta nabirali po St. Clairju, 61. in 62. cesti, Spilker, Metta, 66. Place in 71. St. ter izročili v petek večer blaginjniku \$50.00.

O uspehu drugih, ki nabirajo milodarje, bomo poročali ob času do časa, kakor nam bo javljeno. Apeliramo na naše ljudi, naj lepo sprejmejo te požrtvovalne žene. Sož v spodnji Beli Rusiji. Ruske armade so tudi izboljšale pozicije na zapadnem bregu Dnepra.

Neko radijsko poročilo je danes zjutraj zatrjevalo, da so se ruske čete že prebile v predmestje Kijeva, glavnega mesta Ukrajine.

Rusi so v predmestju Gomela pri Beli Rusiji, napredujejo v Ukrajini

London, 12. okt. — Oddelek ruske armade je včeraj zasedel vzhodna predmestja Gomela ter počistil vzhodni breg reke Sož v spodnji Beli Rusiji. Ruske armade so tudi izboljšale pozicije na zapadnem bregu Dnepra.

WASHINGTON — Urad za kontrolo cen se je izjavil odločno proti zahtevi kongresa, da bi se dovolilo mlekarjem zvišati ceno mleku, dočim vlada zdaj plačuje odškodnino producentom, da s tem prepreči višje cene mleku.

WASHINGTON — Načelnik poslanske zbornice, Rayburn, ne dovolj zahtevni zbornice, da bi pet senatorjev, ki so nedavno obiskali bojne fronte, poročali o tem zbornici v tajnem zasedanju. Rayburn pravi, da bi bilo to proti pravilom zbornice.

PHILADELPHIA — Mrliška porota je prišla do zaključka, da je bila nezgoda na pennsylvanski progi na Delavski praznik povzročena slučajno, ker se je vnela os pri enem izmed voz. V tisti nezgodi je bilo ubitih 79 oseb.

WASHINGTON — Poljedelski oddelek računa, da bo znašal pridelek ameriške koruze letos 3,055,605,000 bušljev. Še v septembru so sodili, da je ne bo toliko.

LONDON — Premier Churchill in italijanski grof Sforza sta imela v soboto važno posvetovanje. Sforza je na potu v Italijo, kjer bo vstopil v vlado.

WASHINGTON. — Urad za kontrolo cen je znižal vrednost gazolinških kuponov v zapadnih državah. Kuponi v knjigah A, B in C, ki so dozdaj kupili 4 galone gazolina, ga bodo odslej kupili samo tri.

Iz rusko-poljske revolucije

Spisal dr. Leopold Lenard

"Naj bodo." "Kam seveda sedaj ne more hoditi. Lahko bi se vam prijetilo, sicer pa tudi ni potrebno. Pridite popoldne v kavarno 'Louvre' okrog pete in vsedite se k oni mizi čisto v ozadju. Prišel bo nek gospod, ki bo povedal moje ime, in s njim se pogovorite o tej stvari."

Popoldne sem šel res v kavarno "Louvre" in zgodilo se je, kar je bilo potrebno. Prišel je nek ne več mlad, eleganten gospod, pogledal po kavnar, pristopil k mizi, ki me je vprašal, ako ne čaka morda na Stefča.

Ne sem mu to pritrtil, se mi je predstavil, prisedel k meni in začel sva se pogovarjati. Govoril me je pazljivo, toda potopno napravljen in videl sem, da žive na jako visoki stopnji. Večkrat sem jih videl tudi v družbi mladih gospodov, kar se mi pa tudi ni nič čudno zdelo.

Stvar z mladim Vitoldom Siedleckim je šla med tem počasi naprej ali prav za prav se ni ganila s točke. Njemu samemu je bilo življenje kolikor toliko znano, ker je dobival od doma približke in tudi obiske, in je bila jetniška uprava z njim še precej obzirna, ker je vedela, da je od starišev kaj dobil. Veliko huje in skoraj nezno je bilo pa za njegove tovariše in tovarišice, ki so imeli od doma malo ali nič opore.

Najbolj mučna je bila negotovost izida in pa vedna zaslisanja. Toda splošno so se držali dobro in nihče ni izdal ničesar. Vendar se je stvar vlekla strašno dolgo. Deloma je temu kriva gotovo splošna počasnost ruske uprave. Saj tukaj ni uradnik za ljudi, ampak ljudje so za uradnika. Jetnik naj čaka, dokler ne bodo gospodje dobili časa in volje, da se z njimi pečajo, pa naj čaka v preiskovalnem zaporu tudi celo leto!

Biti je moral najbrž še drug vzrok te počasnosti. Po vsi verjetnosti je moralo nastati kakšno nesporazumljenje med merodajnimi krogi. Na Ruskem si namreč štiri oblasti dele usodo političnega jetnika. Tu je "Ohrana" ali tajna policija, dalje "Žandarmerijskoje oddeljenje," potem "Siskinj stol" in politična, oziroma vojaška oblast. Delokrog teh oblasti pa ni strogo določen in so velikokrat v prepiru med sabo, ker predstavljajo ene oblasti tekmujejo z drugo, ali pa jim mečejo polena pod noge. Ako ena oblast reče, da nima proti jetniku ničesar, vstane predstavitelj druge in izjavi, da od njegove strani stvar še ni tako čista. In potem se začne od kraja.

Sploh so pota ruskih oblasti jako skrivnostna in nerazumljiva za navadnega človeka. Pri človeku, ki jim je prišel v roke, je vse negotovo. Lahko se izteče vse hitro in srečno, da se mu zdi pozneje vse kot neumen dovtip. Lahko je pa tudi uničeno celo njegovo življenje. Pri Siedleckih sem bival potem večkrat in, naravno je, da smo se razgovarjali veliko o usodi mladega Vitolda. Enkrat je prišel pogovor tudi na dekleta, katerih usoda je bila popolnoma neznana, in jaz sem sprožil vprašanje, če bi morda ne bilo mogoče zvedeti kaj o njih, ali morda celo do njih prodreti. (Dalje prihodnjič.)

do smeli obiskovati. Seveda so vse te informacije in te udobnosti precej veliko veliko veljale, toda gospod Siedlecki je plačeval z veseljem. Ta novica me je jako potolažila in bil sem že skoraj prepričan, da je Vitold izven nevarnosti.

"Morda je celo dobro, da je na to naletel," mislil sem si, "bo vsaj ozdravljen za prihodnost."

Žalibog se stvar ni tako hitro končala, kakor sem pričakoval. Pretekli je teden za tednom in šlo je že na mesec, a Vitolda še vedno ni bilo iz ječe. In kolikor dalje se je vlekel, toliko večji je bil nemir moj in starišev.

Gospodični Klenievski in gospodični Rakoczy sem še večkrat srečal kje na ulici, toda zvest svoji obljubi jih nisem nikdar več pozdravil in še manj nagovoril. Bile so vedno elegantno napravljeni in videl sem, da žive na jako visoki stopnji. Večkrat sem jih videl tudi v družbi mladih gospodov, kar se mi pa tudi ni nič čudno zdelo.

Stvar z mladim Vitoldom Siedleckim je šla med tem počasi naprej ali prav za prav se ni ganila s točke. Njemu samemu je bilo življenje kolikor toliko znano, ker je dobival od doma približke in tudi obiske, in je bila jetniška uprava z njim še precej obzirna, ker je vedela, da je od starišev kaj dobil. Veliko huje in skoraj nezno je bilo pa za njegove tovariše in tovarišice, ki so imeli od doma malo ali nič opore.

Najbolj mučna je bila negotovost izida in pa vedna zaslisanja. Toda splošno so se držali dobro in nihče ni izdal ničesar. Vendar se je stvar vlekla strašno dolgo. Deloma je temu kriva gotovo splošna počasnost ruske uprave. Saj tukaj ni uradnik za ljudi, ampak ljudje so za uradnika. Jetnik naj čaka, dokler ne bodo gospodje dobili časa in volje, da se z njimi pečajo, pa naj čaka v preiskovalnem zaporu tudi celo leto!

Biti je moral najbrž še drug vzrok te počasnosti. Po vsi verjetnosti je moralo nastati kakšno nesporazumljenje med merodajnimi krogi. Na Ruskem si namreč štiri oblasti dele usodo političnega jetnika. Tu je "Ohrana" ali tajna policija, dalje "Žandarmerijskoje oddeljenje," potem "Siskinj stol" in politična, oziroma vojaška oblast. Delokrog teh oblasti pa ni strogo določen in so velikokrat v prepiru med sabo, ker predstavljajo ene oblasti tekmujejo z drugo, ali pa jim mečejo polena pod noge. Ako ena oblast reče, da nima proti jetniku ničesar, vstane predstavitelj druge in izjavi, da od njegove strani stvar še ni tako čista. In potem se začne od kraja.

VESTI IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje z 2 strani)

1921 in tam bivajočemu na števil. 16, v zaporu;

2. Godcu Ludviku, pok. Josipa in Lampret Ane, roj. v Oslici (Krka) 18. VIII. 1911 in tam bivajočemu na števil. 5, v zaporu.

Obtožena sta bila:

a) zločina po čl. 4. Ducejeve naredbes dne 3. X. 1941 in kasnejših dodatkov ter po čl. 1. Ducejeve naredbes dne 3. X. 1942, da sta v okolišju Krke v nedoločenem času do 30. oktobra 1942. sodelovala pri zbiranju, naperjenju za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družbenega reda v državi;

b) zločina po čl. 16. Ducejeve naredbes dne 3. X. 1941, da sta v istih časovnih in krajevnih okoliščinah sodelovala pri oboroženem krdelu, ustanovitvi in namenom izvrševanja zločinov proti varnosti države; c) zločina po čl. 7. Ducejeve naredbes dne 3. X. 1941, da sta sodelovala v spopadih med aporniki in italijanskimi četami v okolišju Krke, ter sta na ta način ogrožala varnost življenja;

d) zločina po čl. 2. Ducejeve naredbes dne 24. X. 1941, ker sta bila brez dovoljenja v posesti orožja in vojaškega streliva.

Iz teh razlogov je sodišče odbilo prošnjo zaščite ter spoznalo Kosa Lada in Godca Ludvika za kriva pripisanih jima zločinov in obsodilo na smrt z vsemi zakonitimi posledicami. Sodišče je odredilo objavo pričujoče sodbe v izveščku v "Jutru" in "Slovencu" v Ljubljani.

Ljubljana, 23. marca 1942. (J.I.C.)

Hitlerjeva usodna napaka — podcenjevanje tujerodnih Amerikancev

Tako trdi dobro znan urednik Washington. — Hitler je napravil isto zmotu kot pred njim kajzer, ko je predpostavil, da so Zed. države zaradi navzočnosti posameznikov najrazličnejših ras in plemen, različnih narodnosti in ver ter socialnih slojev, slabotna država v polnem razkroju.

Barnet Nover, pomožni urednik lista Washington Post in znamenit komentator za vesti iz inozemstva, je nedavno izrazil to mnenje v teku razgovora in dodal:

"Toda, kajzer je imel mnogo priložnosti, skozi dolga leta svojega izgnanstva v Doornu, da razmišlja o tej svoji zmoti. Zdaj prihaja Hitlerjev čas, da se nauči, kaj pomeni, da je podcenjeval Zedinjene države."

Nover je dejal, da so Hitlerjevi pomočniki nekaj časa Zed. države ravno tako cenili kot Hitler. Spominjal se je razgo-

vora iz leta 1933, v katerem je minister propagande Josip Goebbels izjavil Hermanu Rauschningu, bivšemu gauliterju, da:

"Nič ne bo lažjega kot podnetiti v Severni Ameriki krvavo revolucijo. Nobena država nima toliko raznih socialnih sporov... Severna Amerika je mešanica ras. Pod okejo demokracije se ta razkroj nadaljuje, ki pa ne bo nikdar privedel do neke nove forme vlade in vodstva, ker je proces razpadanja, katerega pospešujejo vse razjedajoče sile Evrope. Današnja Amerika ne bo nikdar mogla biti nevarna za nas."

Nover pravi, da Hitler sedaj v svojo veliko žalost spoznava, kako ogromna se je izkazala sila Amerike v tej vojni; sila, katero bo kazala tudi še nadalje kot sintezo svojega bogastva in raznovrstnosti svoje dedščine.

Nover je nadaljeval: "V armadi Zed. držav se nahajajo milijona fantov, ki so italijanskega rodu. Med voditelji vojske in mornarice se nahajajo imena kot Kreuger, ki je bil rojen v Nemčiji, Eisenhower, MacArthur, Doolittle, Spaatz, Nimitz, Halsey, King, Arnold in Waesch. In vsak seznam izgub vsebuje seznam vseh narodov."

"Ameriški mlin je dobro mlet. Strah, da se nahajajo v narodu še štetljive skupine, ki se niso spojile s celoto, je v teku prve svetovne vojne povzročil marsikaj ostrega kričanja, ki je bilo iz nekaterih krogov naperjeno proti določenim 'tujerodnim elementom.' Danes tega kričanja ni slišati. Celo napadi proti Japoncem, ki živijo v Zed. državah, so ponehali. V pogledu Italijanov pa so bile restrikcije njihovega gibanja preklicane že mnogo mesecev pred premirjem med zavezniškimi in Italijo. Kljub temu, da jim je bil Hitler namenil posebno nalogo, so Amerikanci nemškega rodu, z redkimi izjemami, pokazali, da so ravno tako lojalni in zvesti napram svoji državi kot oni, ki so bili rojeni drugje."

Nover je dejal, da je Rauschning nekoč vprašal Hitlerja: "Ali mislite, da bodo nemški Amerikanci, po svoji prepovedi, pomočjo nacionalnega socializma, poklicani, da vladajo novo Ameriko?"

Hitler je odgovoril: "To je natančno izražena moja misel. Kmalu bodo imeli v Ameriki svoje napadalne čete. Vežbali bomo svojo mladino. Imeli bomo na svoje razpolaganje ljudi, proti katerim pokvarjeni Yankeeji ne bodo mogli nastopiti."

Nover je tudi poudarjal, da so Nemci poskušali izvesti ravno to, kar je Hitler Rauschningu rekel, da bodo izvedli. Da jim je pa v Zed. državah izpodletelo, ker se je izkazalo, da je ameriški način življenja mnogo premočan za napore nacistič-

nih agentov, ki so si prizadevali zanetiti medsebojne spore v ameriškemu narodu.

"Resnično in pravo mišljenje ameriških državljanov nemškega rodu je prišlo do izražanja o božiču, ko je 50 znamenitih osebnosti, Amerikancev nemškega rodu, pozvalo nemški narod, naj se znebi Hitlerja," je dejal Nover.

Znani člankar in komentator je izjavil, da so pokazale zadnje statistike, da se nahaja v Zed. državah 4,200,000 tujcev, 7,250,000 državljanov rojenih v inozemstvu in 23,000,000 Amerikancev prve generacije, skupaj torej 34,450,000 razmeroma novih Amerikancev, kar pomeni približno eno petino našega celokupnega prebivalstva. "Te vrste statistike," pravi Nover, "so zapeljale Hitlerja: Prešteval je nosove toda o duhu, ki navdaja te silne milijone ni razmišljal, o zvestosti teh novih Amerikancev napram njihovim novim domovini."

"Oni ne smatrajo, da so drugačni kot njihovi tovariši Amerikanci, katerih predniki so prišli sem v to deželo z ladjo Mayflower. Oni mislijo in ravno prav tako, kakor ti stari Amerikanci. Kupujejo bonde in grade ladje, služijo strojem produkcije in ženejo železnice, so zaposleni v vseh nešteto različnih in najrazličnejših poslih, katere jim narekujejo naloge naroda, ki se nahaja v vojni. Našli jih boste v vojski in v mornarici, med marinami in stražarji na obalah, v oddelkih WACS, WAVES, in SPARS. In našli jih boste tudi v vsaki zbirki seznamov onih, ki so po plemenitih besedah Abrahama Lincolna dali 'svojo zadnjo in polno mero zvestega požrtvovanja,' kar najbolj priča o enotnosti tega, kar imenujemo Ameriko."

(OWI)

Jugoslovanska gerilska fronta je velika fronta

OFFICE OF WAR INFORMATION FOREIGN LANGUAGE DIVISION Washington, D. C.

Poročila agenture Associated Press preteklega tedna iz Londona so naznanjala, da se je razvila fronta jugoslovanskih patriotov v fronto velikega obsega. Na desetisoče jugoslovanskih domoljubov se je vrglo v srdite borbe z nemškimi četami, počenši od srede Jadranskega morja pa do severovzhodne Italije, in udarjalo na Hitlerjeve linije, ki so v jugovzhodni Evropi močno raztegnjene.

Split na jugoslovanski obali Jadranskega morja; pristanišče Sušak, 175 milj bolj na sever, poleg Italiji pripadajoče Reke, in ozemlje okoli Gorice, približno 25 milj nad Italijo pripadajočim Trstom, so bila središča najtežjih bojev, v katerih je bilo udeleženih mnogo nacističnih divizij—tako brzojavljiva A. P. poročevalec Wil-

liam Smith White. Boji so se razvili tudi v nekaterih manj važnih pokrajinah.

Nemško vrhovno poveljstvo je priznalo težkoče te vojaške naloge, ki jih je presenetila v trenutku resnih porazov na Ruskem in v Italiji s tem, da je objavila za boje v goriškem okraju: "Slovenske in komunistične tolpe so izgubile več kot tisoč mrtvih in nekaj tisočev ujetnikov." Baje je zdaj nemškim četam prepovedano napraviti še več ujetnikov.

Berlinski radio je poročal o srditih bojih v predgorjih Dolomitov, med Benetkami in Trstom in je dejal, da je vse to ozemlje za nemške čete nevarno. Nemška ojačenja prihajajo baje tudi z največjo naglico v kraje ob Dalmatinski obali, s katerimi nameravajo nekoliko razbremeniti one nemške čete, ki so po dveh tednih najtežjih bojev zasedle Split. Glasom vseh v Londonu razpoložljivih informacij je verjetno, da bo približno 25 nemških divizij v najkrajšem času zaposlenih v teh plamenih balkanske vojne, odvzetih z ramen zaveznikov. Še večji pa je pomen teh bojev kot dokaz, potrjen v obširni preizkušnji, kaj zmorejo podjarmljeni kadar udarijo nazaj na Hitlerja—z železno disciplino, s podporo in na podlagi navetov zavezniških častnikov, kot tam.

Besedilo na vojaški odpustnici

Ko je vojak častno odpuščjen iz ameriške armade, dobi odpustnico, s katero se lahko izkaže, da je zvesto služil svoji domovini. Na častni odpustnici ameriških marinov so sledeče besede "Fideli certa merces," kar pomeni "Zvestemu plačilo ne izostane."

MALI OGLASI

Ako iščete dobrega popravilalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR 16131 St. Clair Ave. (Tues. x)

Stanovanje se odda Odda se 4 sobe, kopalnica, fur-nez, mirnim in poštenim ljudem. Vprašajte na 1131 E. 63. St. ali pokličite HE-0897. (232)

Dober kup V 30 dneh se lahko vselite v to hišo, na 7210 Lockyear Ave., dobro zgrajena za eno družino, 7 sob, zidana garaža za 2 avta, posebno stranišče. Cena je za naglo prodajo. Pokličite SHady-side 5908. (242)

Hiša naprodaj Ima 4 sobe spodaj, 3 spalne sobe zgoraj in 2 spalnice v podstrešju, garaža, vse v dobrem stanju. Vprašajte na 775 E. 156. St. (242)

DELO DOBIJO

OSKRBNICE

Poln čas 5:10 popoldne do 1:40 jutraj. Šest notí v tednu.

V MESTU—

750 Huron Rd. ali 700 Prospect Ave. Plača \$31.20 na teden.

DELNI ČAS—

1424 Argonne Rd., South Euclid, O. Tri ure na dan, 6 dni na teden.

Plača \$9.90 na teden.

DELNI ČAS—

1588 Wayne Rd., Rocky River. Tri ure na dan, 6 dni v tednu.

Plača \$9.90 na teden.

Ako ste zdaj zaposleni pri vojnem delu, se ne priglajte.

Employment Office odprto od 8 jutraj do 5 popoldne vsak dan, razen v nedeljo.

The Ohio Bell Telephone Co 700 Prospect Ave., Soba 901 (245)

Dekleta — žene zavijalke za delivery department Stalno delo, dobra plača. **Engel-Fetzer** Huron Road at Euclid. (Oct. 8, 11, 12)

Ženske za čiščenje naše moderne **kafeterijske kuhinje** Visoka plača od ure in bonus Dobe uniformo in hrano **Thompson Aircraft Products Co.** 23555 Euclid Ave. (243)

Moške in ženske se potrebuje za **splošna tovarniška dela**

6 dni v tednu 48 ur dela na teden Plača za ZACETEK Moški 77½c na uro Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva. Nobena starost ni omejena, ako ste fizično sposobni opravljati delo, ki ga nudimo.

Zglasite se na **Employment Office** 1256 W. 74. St.

National Carbon Co., Inc. (240)

OPERATORJI STROJEV Težaki

Dečki 16 let in več. Morajo biti državljani.

Chicago Pneumatic Tool Co. 1241 E. 49. St. (241)

HOTELSKE SOBARICE

Državljanstvo se ne zahteva PLAČA Nič dela ob nedeljah

Commodore Hotel Euclid Ave. pri Mayfield (242)

Let's Buy Our Way to VICTORY With War Bonds!

Vojski bolniški oddelki so imeli polne roke dela po bojih pri Mundi na Novi Georgiji. Na sliki vidimo ambulančni oddelke, ki nalaga ranjence, katere bo potem odpeljal nazaj v zaledje v bolnišnico.

Palomita

Zgodovinski roman

Dekle pa je samo na tihem ihtelo, objemalo pristrčno razvnetega mladeniča in mu vračalo iskreno vroče poljube, s katerimi jo je ta kakor v presrečni blaznosti obsopal. Bila je prevzhičena, preveč nenadno srečna, da bi mu mogla odgovarjati smiselno v pravih, logično med sabo vezanih stavih.

"Mož Rudolf, moj zlati Rudolf!" je vzklikala na kratko vsa ginjena in vesela, medtem ko so jej iskri v prelepih očeh debele solze neizmerni radosti in silnega zadovoljstva. "Lopez — izdajca — ubijalec mojega očeta — lopov — ah, moj Rudolf!"

Ob zunanjem vhodu v veliko dvorano se je tedaj pojavila nepričakovano obširna in razjarjena postava polkovnika Lopeza, ki je pridrvel nenadno kakor izstreljen iz topa z napetim samokresom v roki, sam, brez kakršnegakoli spremstva, preko širokega dvorišča naravnost proti svojim pisarnam. Usta so se mu vidno penila od nepritajene jeze, iz drobnih oči pa so mu švigale divje iskre odločnosti in besnega sovraštva; bilo ni niti najmanjšega dvoma, da je moral biti že obveščen po nekem od silnem vplomu v njegove uradne prostore in njegovo stanovanje.

Toliko da je odrinil Rudolf s krepkim in urnim sunkom vstran dekle, ki je še vedno trepetalo napol onemoglo na njegovih prsih, že se je razlegel votlo po dvorani rezek strel, mimo njegovega ušesa pa je zažvižgala strupeno sikajoče svinčenka iz polkovnikovega samokresa. S hrupnim žvenketom se je sesulo po tleh razbito steklo ogledala, ki je viselo na steni tik za Rudolfovo glavo.

Ne da bi mu dal časa še za drugi strel, se je pripognil Rudolf prožno k tlem, takoj nato pa se zakladil besno kakor razkačen divji maček v napadalca, za zgrabil s svojo mišičasto desno roko varno in silovito za zapestje njegove desne, v kateri je držal samokres, in mu jo sunkoma zavljal na hrbet, obenem pa se ga oklenil s svojim kakor jeklo trdim levim laktom od strani krog tilnika ter mu ga upognil nasilno daleč vznak, da je polkovnik izgubil ravnotežje in sta telebnila oba kakor težka snopa trdo na kamniti tlak. Poskušajoč se mu izviti iz morečega objema, kakor tudi doseči znova svoj samokres, ki se je bil pri padcu zakotalil ravno pod njegovo plečo, se je zviljal in premetaval Lopez kakor ujeta riba na kopnem, ne da bi se mu tako posrečilo otrestiti se vkljub vsem naporom svinčene sile svojega nasprotnika, ki ga je jahal in davil z obema rokama strahovito za goltance, da mu je že začelo pohajati v grlu sape, medtem ko so mu že bulile s krvjo močno zalite oči steklene in nepremično v strop.

"Tako boš, prokleti Judež," je težko hropel v kratkih presledkih Rudolf, "sedaj morda poplačal enkrat za vselej vsa plemenita dejstva, ki si jih kdaj storil v svojem nizkotnem in zaničevanju vrednem življenju!"

Zunaj na hodniku so se začule v tem trenutku med glasnim in živahnim razgovorjem stopinje precej številne vojaške čete, ki se je bližala naglih korakov prostorom dotedanje cesarskega trdnjavskega poveljstva ter se pojavila že kmalu nato naravnost pred njimi.

vim vdom. Bil je to oddelek liberalnega vojaštva, ki je prišel sem pod osebnim vodstvom stotnika Antonija Salgada z namenom, da se polasti prostora ter jih zasede v imenu nove in zmogovite liberalne vlade.

Videč ljuti boj obeh cesarskih častnikov, ki sta se valjala v mlaki krvi po tleh sredi sobe, so priskočili republičanski vojaki ročno k njima, da bi ju najprej razdvojili, nato pa odpeljali s sabo v zapore skupno z ostalimi visokimi cesarskimi vojnimi ujetniki.

Nad vse prijetno je bil iznenaden polkovnik Lopez, ko je nenadno izpoznaval v poveljniku svojih mirilnih in vsaj začasno odrešujočih čet samega stotnika Salgada, svojega starega in dobrega prijatelja, sinočnjega svojega gosta in skrivnostnega obiskovalca. Vzravnil se je hitro se je le čutil zopet prostega morečih klešč svojega dosedanjega nevarnega nasprotnika, si obrisal s komolcem kri, ki mu je lila v gostih kurkih iz nosu, iz grla in iz čela, zamahnil s kazalcem ljuto proti Rudolfu ter velel republičanskemu stotniku z ogorčenim, obenem pa hinavsko prilizljivim glasom:

"Odvlecite ga s sabo in zaprite ga, tovariši! Najprej je hotel posiliti zločinski mojo ženo—," pri tem je namignil pomembno z glavo proti Palomiti, "potem pa, ko sem ga zasačil in mu poskušal preprečiti njegovo umazano nakano, napal še mene, da je le malo manjkalo, da me ni zares zadavil."

Palomita, ki se je stiskala ves čas njunega besnega boja boječe v kot, radi ravnokar prestatih telesnih muk in še ne popolnoma odjenjajoče živčne napetosti nezmožna, da bi se doslej mogla sploh ganiti z mesta, je skočila ob teh besedah, vsa tresoč se od gneva zaradi podlih laži in nezaslišnega obrekovanja, divje pred polkovnika in mu tam obupno viknila v obraz:

"Ni res, ni res, lažeš, strahopetec, opravljevec, bandit nesramni! — Gospod stotnik, verjemite mi, on sam je tisti nasilnik in lopov, ki zasluži kazen, Rudolf pa je nedolžen, ker me je samo rešil človeške zveri, ki je ogrožala ne le mojo čast, ampak tudi moj življenje. Rotim Vas, prisegam Vam pri svoji časti, gospod stotnik, da je res tako, da govorim resnico!"

Stotnik je pogledoval v dvomih zdaj tega, zdaj pa zopet ono, ne da bi se mogel pri taki

zmedi hitro odločiti, komu naj bi verjel in kaj naj bi naredil, da bi bilo vsaj približno prav. Poznal ni seveda osebno ne Rudolfa ne Palomite, nasprotno pa ga je vezala na Lopeza kupčija, ki jo je končno sklenil z njim šele sinoči in od katere je seve naravno pričakoval tudi zase prijazen delež. Zato se je obrnil po krajšem obotavljanju končno vendar k vojakom, ki so stali med tem ves čas pozorno in samo čakali njegovega povelja, namignil z glavo narahla proti Rudolfu ter jim ukazal:

"Primate in odvedite ga v zapore, kjer se nahajajo ostali častniki cesarske vojske, polkovnik pa bo ostal še nekaj časa tu pri meni, ker imam z njim še važen posel, ki ga je treba precej urediti!"

Vojaki so storili takoj točno in natančno, kakor jim je zapovedal njihov častnik. Ko so potiskali Rudolfa razoroženega in težko vklejenega med glasnim zasmehom, preklinjanjem suvanjem in psovanjem skozi široka, a po številni množici novega vojaštva, ki se je bilo medtem krog njih nabralo, zagodena vrata, pa se je zaprčila mednje v divjem obupu mala Palomita, jih praskala in odpirala s silo, obenem pa proseče vikala:

"Izpustite ga, izpustite ga, prosim vas, pustite Rudolfa pri miru, on je pošten, je dober in nedolžen! Dokazala bom, da je to res, pa tudi če bi morala zavoljo tega iti prav do generala Escobeda ali pa do samega gospoda predsednika Juareza, pa naj se že nahaja, kjerkoli hoče!"

Vojaki pa se seveda niso brigali niti malo za njene prošnje, pač pa so odgnali jetnika hladno s sabo, kakor jim je bilo naročeno.

XXIV.

Ljubezen kuje.

Po predaji in dovršeni osvojitvi vseh keretarskih utrd po zmagovitih četah republičanskega generala Mariana Escobeda je bil pridržan cesar Maksimilijan z večino njegovih visokih častnikov ne kot pravilen in resničen vojni ujetnik, pač pa kot navaden upornik ali zločinec v istih prostorih svetokriškega samostana, kjer je bil že prej nastanjen za časa njegovega obleganja. Pred njegova vrata je bila seveda takoj postavljena močna vojaška straža, ki je vestno branila tako pristop kakor tudi odhod vsakemu, ki bi ne imel zato potrebnega posebnega dovoljenja od najvišjega poveljnika.

Ker pa so se pojavile kaj kmalu po prijetju vznemirljive in povsem verjetne vesti o številnih, tajno se snujočih načrtih za cesarjevo osvoboditev in njegov pobeg iz ujetništva, pa je bil prestavljen ugledni ujetnik že nekaj dni kasneje v ostrejšo in dosti varnejšo, četrto drugače močno nezdruženo

zapore samostana Svete Terezite, od koder pa je bil zaradi številnih vplivnih zasebnih kakor tudi uradnih diplomatskih priprošenj navsezadnje iznova premeščen in sicer to pot v majhen, ozko in nizko, drugače pa vsekakor dosti čednejšo, zračnejšo in svetlejšo izbičo v kapucinskem samostanu, pred katero pa so zaradi večje varnosti namestili potrojeno stražo.

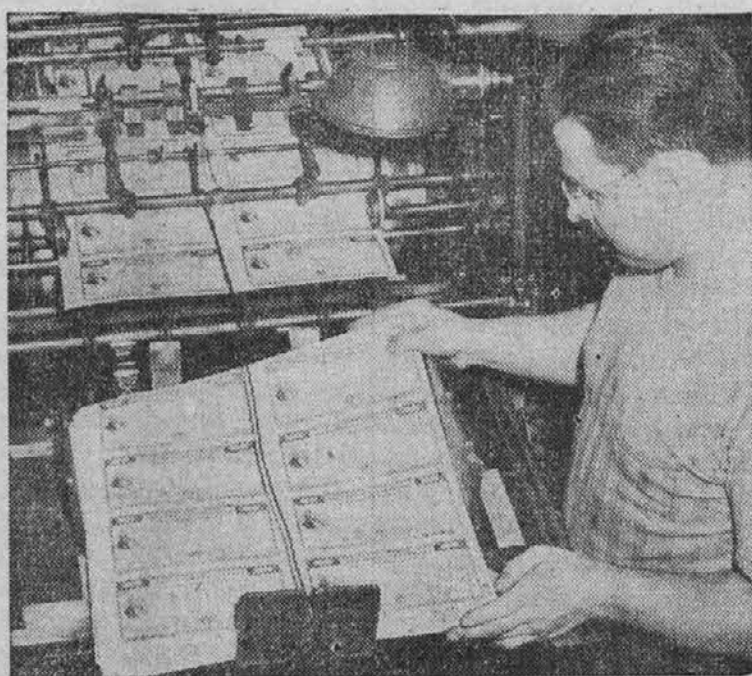
Kakor so se žurili na eni strani cesarjevi nasprotniki s pripravami za hitro obravnavo, ki je imela končno odločiti njegovo usodo, prav tako vneto pa so se pripravljali na drugi strani tudi njegovi mnogoštevilni prijatelji in pristaši ne le na obrambo samo pred sodiščem, ampak tudi še na druge možnosti, ki so jih nameravali poskusiti kot zadnje sredstvo za njegovo rešitev v slučaju neugodnega izida prejšnje.

Med najzaposlenejšimi, četudi zaradi vsakovrstnih osebnih vzrokov previdno prikritimi in

širši javnosti povsem nepoznanimi njegovimi pristaši te zadnje vrste je bila tudi Palomita. Ne morda ravno toliko iz lastnega prepričanja o osebnem dolžnosti jetnikov, kakor tudi ne zaradi kakršnegakoli hipnega preobrta v svojem političnem mišljenju ali pa morda zaradi nenadnega ožjega zanimanja za povsem izgubljeno cesarsko stvar; imela pa je vsekakor dovolj drugih vzrokov, ki jih pa seveda ni hotela, niti ne mogla razkriti pred ostalimi svetom, ki pa so jo priganjali vkljub temu z nevzdržno silo, da poskusi vse, kar bi sploh bilo v njeni moči, da pripomore k osvobojenju ujetnikov, če že ne vseh, pa vsaj nekaterih in — v zadnjem slučaju — tudi samo enega samega!

Obtožba proti njim je bila že sestavljena, sodniki, porotniki, tožitelji in zagovorniki tudi že izbrani, in v nekaj dneh se je imela otvoriti formalna obrav-

Iz docela zanesljivih podat-

Kupujte vojne obveznice. — Slika nam predstavlja tiskarskega delavca v federalni tiskarni v Washingtonu pri tiskanju vojnih obveznic po 25 dolarjev. Torej, le pridno kupujemo te vojne obveznice, da pomagamo do skorajšnega konca vojne.

Bernard Leshner, levi na sliki, služi v ameriški armadi pri obrežni straži in je judovskega pokolenja, straži dva ujeta Nemca na transportni ladji, ki je odpeljala ujetnike iz Salerna, Italija. Sedaj je pa njemu dana prilika, da se malo poigra z nacija kot so se oni z Judi.

je navajala obtožbo, priznana in na noben način utajljivo dejstvo, ki se na tlen tega tudi nikakor ni tolmачiti drugače kot le na način, zavesten in odkriti proti republičanski vladi.

(Dalje prihodnje)

Kupujte vojne obveznice

CLEVELAND ORCHESTRA
Erich Leinsdorf, dirigent
SEVERANCE
HALL
RUDOLPH SERKIN, klavir
Vest Beethoven program
\$1.10, \$1.40, \$1.65, \$2.50, \$3.50
Severance Hall CE-1700

for
Sweetest Day

SEND HER WAR BOND
TUCKED IN A BOX OF
FLOWERS

Faces brighten... hearts lighten
wherever there are Flowers.

MAKE SOMEONE HAPPY
SWEETEST DAY... SATURDAY, OCTOBER 16

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči
Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA
KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija
v Ameriki... Posluje že 50. leto

Članstvo 38,200 Premoženje \$5,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštenosti in nadsolventni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI
kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne poškodbe, operacije, protibolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta, otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate zdravstvene dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, pridi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. Joliet, Ill.

Volite

Frank J. Lausche
ZA ŽUPANA

John M. Novak
ZA COUNCILMANA 23. VARDE

Volitve bodo v torek 2. novembra 1943

FRANK J. LAUSCHE
za župana

JOHN M. NOVAK
councilman 23. varde